

Pořídili jsme naši dceři morčátko a již se asi týden velmi často drbe, kouše si srst a trochu méně jí. Čím by to mohlo být? Může mít blechy nebo nějaké jiné parazity? A co máme dělat?

U morčat, stejně jako u ostatních zvířat, se samozřejmě vnější parazité vyskytovat mohou. Blechy to bývají relativně zřídka, mnohem častěji jsou morčátka napadena všenkami nebo zákožkami. Parazité na/v srsti morčat se dají někdy nalézt pouhým okem, někdy je třeba mikroskopického vyšetření.

Parazité viditelné okem

Všenky (*Gyropus ovalis*, *Gliricola porcelli*, *Trimenopon hispidum*)

Všenky jsou žlutobílí, 1 - 2 mm velcí parazité, velmi čile se pohybující v srsti. Tito parazité se živí šupinkami kůže. Naštěstí nejsou přenosní na člověka ani další domácí zvířata (pes, kočka, ptáci). Svým pohybem po pokožce však morče znervózňují a vyvolávají úpornou svědivost, která může vést k sebepoškození s následnou bakteriální infekcí. Vyskytují se nejčastěji okolo uší, v rozetách, srst je suchá, olámaná, později prořídlá, se stroupky a se zvýšenou tvorbou kožních šupinek (lupů). Velmi často i majitel sám nalezne hnidy na chlupcích (dobře viditelné za ušima), dospělé všenky je vidět po rozhrnutí srsti nebo zachycením na lepící pásku.

Roztoči (*Cheyletiella parasitovorax*, *Chirodiscoides caviae*)

Tito parazité se vyskytují hlavně v chovech s větším počtem jedinců. *Cheyletiella* (dravčík) je přenosná na člověka. Žije na povrchu kůže a živí se tkáňovým mokem. Velmi rychlý pohyb a žlutošedá barva jim dala i název "walking dandruff" - pochodující lupy. Infestace (napadení) se projevuje zvýšenou tvorbou šupin na krku, v linii hřbetu. Při rozhrnutí srsti podél páteře pozorujeme velké množství lupů ulpívajících na srsti, stroupky se začervenalou kůží, slepenou srst. To vše je doprovázeno silným svěděním. Nejvíce postižena bývají mláďata, pozor-velmi dobře se šíří mezi ostatní jedince.

Trombiculóza (*Neotrombicula autumnalis*)

Nalézáme je u venku se pohybujících morčat a zvířat ve výběžích na konci léta. Jejich oranžové larvy sají krev. Nejčastěji se nachází v místech slabé kůže (břícho, končetiny, okolo uší, tlamy) jako oranžové svazečky.

Blechy

Výskyt blech je u morčat vzácný, spíše dojde k přenosu blechy kočičí od dalších domácích mazlíčků.

Klíšťata

Napadena bývají morčata ve výběžích, případně i domácí morče krmené zeleným krmivem v oblastech s velkým výskytem klíšťat.

Mikroskopičtí parazité

Svrab- Sarkoptový svrab (*Trixacarus caviae*) – rozmístěný po celém těle

Ušní svrab (Psoroptes cuniculi) – zvukovod, ušní boltec

Notoedrový svrab - hlava, ušní boltec

Tito parazité žijí v povrchových vrstvách pokožky, kde si samičky hloubí chodbičky a kladou vajíčka. Živí se kožními šupinkami, kožním mazem a nečistotami na povrchu těla. U napadených u morčat se nejprve objevuje vypadávání srsti. Majitel si všimne mnoha drobných a poté i velmi rozsáhlých stroupků. Toto onemocnění provází výrazná svědivost (morče se úporně drbe, což může připomínat onemocnění nervového původu- lokalizované záškuby až celotělové křeče, točení v kruhu, otírání o předměty atd.)

Spolu s parazitárními infekcemi se díky traumatizaci pokožky (drbání, pohyb parazitů) často vyskytují i sekundární bakteriální infekce. Kůže je stále zarudlá, případně může i šupinatět, tvoří se stroupky a vypadává srst.

I u morčat se mohou vyskytnout alergické reakce s kožními projevy. Alergie je přehnaná reakce organismu (imunitního systému) morčete na opakované setkání s alergenem (složka krmiva, podestýlky, výměšky parazitů, léky, atd.). Po styku s alergenem se rozvíjí svědění, zarudnutí pokožky a sliznice, může se objevit kopřivka, otoky hlavy, končetin, slzení očí, výtok z nosu či kýchání. Příčinou nejčastěji bývá nová prašná podestýlka, zařazení nového krmiva, ovoce (př. jahody), použití léků, šampónů, dezinfekčních přípravků, nová napáječka nebo jiné vybavení výběhu, reakce na kousnutí, bodnutí hmyzem, parazitem, atd.

Samostatnou kapitolu svědivých (pruritických) onemocnění kůže tvoří dermatofytní plísně.

Trichophyton, Microsporum spp.

Onemocnění nejčastěji začíná na nose a okolo uší jako kruhová změna na kůži spojená s vypadáváním srsti, zpočátku nesvědívá, ale díky velmi časté pozdější sekundární bakteriální infekci lze až výrazné svědění. Ložiska se šíří na celý trup a končetiny. Spory plísní má v srsti až 90% morčat, ale onemocnění propuká především u mladých nebo stresovaných jedinců (časté transporty, březost, poporodní období, jiné onemocnění, aj.), u dlouhosrstých častěji (bývají skrytými přenašeči). Tyto dermatofytní plísně jsou zoonózou, tzn. jsou přenosné na člověka.

Kromě primárních onemocnění kůže se na pokožce i srsti projevují i celková onemocnění organismu, např. ovariální cysty, hyperadrenokorticismus atd. Ale o tom až někdy příště.

Jak vidíte, nejen parazité mohou trápit drbající se morčátko, proto vám doporučuji se objednat k veterináři, který provede kompletní diagnostiku. Určitě si morče celkově vyšetří, provede kožní seškrab, vyšetří vzorek chlupů a případně odebere vzorek na mikrobiologickou kultivaci a kultivaci plísní na speciálním médiu. Dle výsledků vám doporučí nejvhodnější terapii lokální i celkovou (šampony, dezinficcia, injekční či spot-on antiparazitika, antimykotika atd.). A v neposlední řadě vám poradí, jak onemocnění předcházet a jak vyčistit prostředí.

Lenka Chylíková

Animal Clinic